

Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Mesleğine Bakış Açılarının İncelenmesi: Ömer Halisdemir Üniversitesi Örneği

İncilay ERDURU

Ömer Halisdemir Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Niğde.

Email: savasincilay@gmail.com

Ali DERAN

Ömer Halisdemir Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Niğde.

Email: alideran@gmail.com

Serpil ÇELİK

Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Email: aks_serpil_51@hotmail.com

ÖZET: Bu çalışmada; muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe mesleği ile ilgili genel düşünceleri, muhasebe mesleğini tercih etme nedenlerinden oluşan mesleğe bakış açıları ve bu bakış açılarının demografik faktörlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Anket, Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programında öğrenim gören 157 öğrenciye uygulanmıştır. Elde edilen anket verileri SPSS programında Tek Örneklem Kolmogorov Smirnov(K-S), Levene, Mann Whitney U ile Kruskal Wallis H testleri kullanılarak analize tabi tutulmuştur. Yapılan analizler sonucunda, öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarında cinsiyet yönüyle istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı; öğrenim durumu, yaş ve mezun olunan lise değişkenleri açısından bazı önermelerde istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Mesleği, Muhasebe Eğitimi Alan Öğrenciler, Muhasebe Mesleğine Bakış, Ömer Halisdemir Üniversitesi.

JEL Kodu: M40; M41

Investigation of Perspectives of the Students Taking Accounting Education to the Accounting Profession: The Model of Ömer Halisdemir University

ABSTRACT: In this study, it has been tried to reveal the reasons that the students taking accounting education prefer the accounting profession, their general considerations about the accounting education, and whether the demographic factors cause a differentiation on joining the proposals related accounting profession. To do this, a survey has been applied for the data collection method. This survey has been conducted with 157 students studying in Ömer Halisdemir University, Social Sciences Junior Technical College Accounting and Tax Programme. The obtained survey data were analyzed using the Single Sample Kolmogorov Smirnov (KS), Levene, Mann Whitney U and Kruskal Wallis H tests at the SPSS program. As a result of the analysis done for the students in their view of the accounting profession, it has been revealed that there is no meaningful statistical differentiation related to gender. But there are meaningful statistical differentiations related to education status, age, and the high school that the student graduated in some proposals.

Keywords: Accounting Profession, Students Taking Accounting Education, An Overview on Accounting Profession, Ömer Halisdemir University.

JEL Codes: M40; M41.

1. Giriş

Meslek seçimi bireylerin gelecek yaşamlarını ilgilendiren en önemli kararlardan birisidir. Bireyin kariyer planlaması sürecinde, meslek seçimi ile ilgili olarak alacağı kararlarda dikkat etmesi gereken en önemli hususlardan birisi, seçeceği mesleğin kendisini maddi ve manevi olarak tatmin edebilmesidir. Bu kapsamda bireylerin meslek seçimlerinde başarılı olabilmeleri için kendi ilgi, yetenek ve eğitimlerine uygun mesleklere yönelmeleri ve sonucunda mutlu olmaları daha fazla olası olan alanları tercih etmeleri gerekmektedir. Bir başka ifade ile bireylerin kişisel farkındalıklarına uygun olan alanlarda kariyer planlamalarını yapmaları ve bu alanlardaki meslekleri tercih etmeleri gerekmektedir. Bireylerin kariyer planlaması sürecinde tercih etmeyi düşündükleri mesleğe yönelik kişisel farkındalıklarının yanı sıra, ailesinin ve toplumun da ilgili mesleğe yönelik olumlu tutumları bireylerin meslek seçimlerinde önemli rol oynamaktadır. Hem toplum hem de bireyler nezdinde farkındalık düzeyleri yüksek olan meslekler, üniversitelerde eğitim gören öğrencilerin meslek seçimlerini etkilemekte olup bu kapsamda değerlendirilen mesleklerden birisi de muhasebe mesleğidir.

3568 Sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu'na göre muhasebe mesleğinin konusu gerçek ve tüzel kişilere ait teşebbüs ve işletmelerin; (a) genel kabul görmüş muhasebe prensipleri ve ilgili mevzuat hükümleri gereğince, defterlerini tutmak, bilanço, kar/zarar tablosu ve beyannameleri ile diğer belgelerini düzenlemek ve benzeri işleri yapmak (b) muhasebe sistemlerini kurmak, geliştirmek, işletmecilik, muhasebe, finans, mali mevzuat ve bunların uygulamaları ile ilgili işlerini düzenlemek veya bu konularda müşavirlik yapmak. (c) yukarıdaki bentte yazılı konularda, belgelerine dayanılarak, inceleme, tahlil, denetim yapmak, mali tablo ve beyannamelerle ilgili konularda yazılı görüş vermek, rapor ve benzerlerini düzenlemek, tahkim, bilirkişilik ve benzeri işleri yapmaktır.

Muhasebe mesleğinin konusu kapsamında yer alan yukarıda belirtilen faaliyetleri yerine getiren kişiler, 3568 sayılı yasa da belirtilen aşamalardan geçtikten sonra Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavir unvanlarını alabilmektedirler. İlgili yasaya göre genel şartların haricinde kişilerin Serbest Muhasebeci Mali Müşavir olabilmek için hukuk, iktisat, maliye, işletme, muhasebe, bankacılık, kamu yönetimi ve siyasal bilimler dallarında eğitim veren fakülte ve yüksekokullardan veya denkliği Yükseköğretim Kurumunca tasdik edilmiş yabancı yükseköğretim kurumlarından en az lisans seviyesinde mezun olmak veya diğer öğretim kurumlarından lisans seviyesinde mezun olmakla beraber bu fıkrada belirtilen bilim dallarından lisansüstü seviyesinde diploma almış olmak gerekmektedir. Bunun yanında meslek yüksekokullarının muhasebe ile ilgili bölümlerinden mezun olan öğrenciler de Serbest Muhasebeci Mali Müşavir unvanına sahip olmadan muhasebe mesleğini ifa etmektedirler. Bu öğrencilerin önemli bir bölümü lisans tamamlamak yoluyla ilgili unvanlara sahip olabilmektedirler. Meslek yüksekokulu öğrencilerinin muhasebe ile ilgili bölümlerde eğitim görmeyi ve lisans bölümlerine geçiş yapıp Serbest Muhasebeci Mali Müşavir olmayı tercih etmelerinde belli başlı faktörler etkili olmaktadır. Muhasebe mesleğinin toplum tarafından saygın bir meslek olarak kabul edilmesi, kariyer imkânı olan bir meslek olması, istihdam olanağının yüksek olması, kazanılan gelir düzeyinin yüksek olması, çalışma saatlerinin esnek olması vb. faktörler bunlardan bir kaçıdır.

Bu çalışmada Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümünde eğitim alan öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açıları ve söz konusu mesleği tercih etme nedenleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Ayrıca öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarının demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği de çalışmada ayrı bir başlık altında incelenmiştir.

2. Literatür Taraması

Muhasebe literatürü incelendiğinde, ön lisans ve lisans programlarında muhasebe dersi alan öğrencilerin muhasebe mesleğini tercih etme nedenleri ve muhasebe mesleğine bakış açıları ile ilgili birçok çalışma yapılmış olduğu görülmektedir. Bu çalışmalardan bazılarında Tablo 1'de yer verilmiştir.

Yazarlar (Yıl)	Çalışmanın Yöntemi	Çalışmanın Amacı-Kapsamı	Çalışmanın Sonuçları
Erol ve Atmaca (2004)	Frekans Analizi ve T Testi	<ul style="list-style-type: none"> Meslek yüksekokullarında muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe mesleğinde çalışmaya karşı tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'ne bağlı meslek yüksekokullarında muhasebe eğitimi alan ve staj yapan öğrenciler esas alınmıştır. Çalışmaya toplam 150 öğrenci katılmıştır. 	Çalışmanın sonuçları incelendiğinde, muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe mesleğinde çalışmaya karşı tutumlarının olumlu olduğu ve gelecek kariyerlerini muhasebe alanında yapmayı planladıkları tespit edilmiştir. Ayrıca çalışma sonucunda öğrencilerin MYO'larda verilen muhasebe eğitiminin yeterli ve tatmin edici buldukları da ortaya konmuştur.
Dinç (2008)	Frekans Analizi Ki Kare Testi ve T Testi	<ul style="list-style-type: none"> Çalışmanın amacı, meslek yüksekokulu muhasebe programı öğrencilerinin muhasebe mesleğine olan bakış açılarını ortaya koymak ve muhasebe mesleğini seçmede etkili olan faktörleri belirleyerek bu faktörlerin mesleği seçmede ne derecede etkili olduğunu ortaya koymaktır. Anket formu 10 farklı meslek yüksekokulunda toplam 649 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. 	Çalışma sonucunda ankete katılan öğrencilerin %75'inin muhasebe mesleği alanında kariyer yapmayı planladıkları belirlenmiştir. Ayrıca ankette yer alan muhasebe mesleği ile ilgili 25 yargı faktörü analize tabi tutulmuş ve meslek seçiminde etkili olabilecek 7 ana faktör; "yüksek kazanç ve sorumluluk beklentisi, kariyer beklentisi, mesleki tecrübe, bilgi ve beceri, aile çevresi, sosyal statü ve eğitim çevresi" olarak belirlenmiştir. Belirlenen faktörler açısından, muhasebe mesleğini düşünenler ile düşünmeyenler arasında bir farklılık olup olmadığı bağımsız t-testi ile test edilmiş, analiz sonucunda 5 faktörde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Buna göre, yüksek kazanç ve sorumluluk beklentisi, kariyer beklentisi, bilgi ve beceri, mesleki tecrübe ve sosyal statü beklentisinin muhasebe mesleğinin seçiminde meslek yüksekokulu muhasebe programı öğrencileri üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aile çevresi ile eğitim çevresinin ise muhasebe mesleğinin seçiminde öğrenciler üzerinde etkili olmadığı, cinsiyet ve akademik başarının kariyer seçiminde önemli etkiye sahip olmadığı tespit edilmiştir.
Özcan, Ünal ve Helhel (2009)	Ki Kare Testi	<ul style="list-style-type: none"> Çalışmanın amacı; Akdeniz Üniversitesi bünyesinde bulunan, hizmet ağırlıklı ön lisans eğitimi veren bir meslek yüksekokulunda, muhasebe programı öğrencilerinin muhasebe programını tercih etme sebepleri, muhasebecilik mesleğine bakış açıları, bu meslekte çalışmaya karşı tutumları ve aldıkları eğitimin mesleki hedeflerine katkıda yeterliliğini tespit etmektir. Antalya il merkezinde bulunan ön lisans eğitimi veren meslek yüksekokulunun muhasebe bölümündeki 312 öğrenciye uygulanmıştır. 	Çalışma sonucunda, bayan öğrencilerin erkek öğrencilere oranla öğrenim gördükleri bölümden daha çok memnun oldukları, muhasebe mesleğini "dürüstlük esasında kayıt tutma" olarak nitelendirdikleri, aldıkları eğitimin iş bulmada katkı sağladığı ve toplumun muhasebe mesleğine olumlu baktığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca, çalışmada muhasebe mesleğinin geleceğinin, öğrencilerin öğretim programlarıyla ne denli ilişkili olduğu incelenmiş olup birinci öğretim öğrencilerinin, ikinci öğretim öğrencilerine oranla mesleğin geleceğine ve MYO'da aldıkları eğitime daha olumlu baktıkları tespit edilmiştir.
Terim ve Öztürk (2009)	Frekans Analizi ve Ki Kare Testi	<ul style="list-style-type: none"> Çalışmanın amacı, Celal Bayar Üniversitesi Gördes Meslek Yüksekokulu Muhasebe Programı öğrencilerinin demografik yapısının belirlenmesi, muhasebe programını seçme nedenlerinin ortaya konması, aldıkları muhasebe eğitiminin gelecekle ilgili hedeflerine yönelik uyumluluğunun tespit edilmesidir. Anket Gördes Meslek Yüksekokulu Muhasebe bölümündeki 338 öğrenciye uygulanmıştır. 	Çalışma sonucunda ankete katılan öğrencilerin çoğunluğunun düz lise mezunu olduğu, dolayısıyla öğrencilerin muhasebe programını tercih etmelerinde mezun oldukları lisenin etkisinin olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca çalışma kapsamındaki öğrencilerin çoğunun muhasebe mesleğinin sürekli bilginin yenilediği ve disiplinler arası ilişkisinin yoğun olduğu bir bilim dalı olarak gördükleri belirlenmiştir.
Özdemir (2010)	Frekans Analizi, Tanımlayıcı Analiz ve Faktör Analizi	<ul style="list-style-type: none"> Çalışmanın amacı, önlisans muhasebe programında eğitim gören öğrencilerin muhasebe mesleği hakkındaki genel düşüncelerinin, mesleğin gelecekteki durumu hakkındaki düşüncelerinin, mesleki tercihlerinde etkili olan kişi veya grupların etki derecelerinin ve mesleğin tercih edilmesinde etkili olan faktörlerin ortaya konmasıdır. Çalışma Ege Bölgesi'nde yer alan meslek yüksekokullarında gerçekleştirilmiştir. Anket uygulaması sonucunda değerlendirmeye uygun 639 adet anket formu elde edilmiştir. 	Çalışma sonucunda, öğrencilerden yarısından biraz fazlasının ilk beş tercihi içinde muhasebe programının yer aldığı ve öğrencilerin anne ve babalarının eğitim düzeyinin çok yüksek olmadığı görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yarısına yakınının muhasebeyi meslek olarak sevdiği, çok az bir kısmının 3568 sayılı meslek yasasından haberdar olduğu, yarından biraz fazlasının muhasebe alanında eğitimine devam etmek istediği, yarından biraz fazlasının eğitime devam edip mali müşavir olmak istediği tespit edilmiştir.
Çelenk, Atmaca ve Horasan (2010)	Frekans Analizi	<ul style="list-style-type: none"> Çalışmanın amacı muhasebe öğrencilerinin muhasebe alanına yönelimini, bu yönelimde etkili olan faktörleri ve öğrencilerin muhasebe alanına yaklaşımlarını belirlemektir. Marmara Üniversitesi Türkçe İşletme bölümünde eğitim faaliyetini sürdüren lisans son sınıf öğrencileri, yüksek lisans ve doktora ders aşamasındaki öğrencilerden muhasebe dersi alan öğrenciler çalışma için seçilmiş ve çalışma 103 kişi üzerinde uygulanmıştır. 	Ankete katılan öğrencilerin muhasebe alanına yönelimi çok büyük oranda üniversite döneminde olduğu ortaya çıkmıştır. Ankete katılan öğrencilerin büyük bir kısmının muhasebe alanını seçmeden önce planladıkları bir kariyer alanı varken, sonrasında muhasebe alanına yöneldikleri görülmektedir. Muhasebeye yönelmede muhasebe alanında çalışan tanıdıklarının nispeten etkin olduğu ortaya çıkmıştır. Muhasebe alanının seçiminde etkili olan diğer faktörlerden en önemlisi bu alanda iş bulma imkanının yüksek olmasıdır. Bu faktör, öğrencilerin muhasebe alanına yönelmelerinde önemli bir etken konumundadır. Sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin büyük bir kısmının muhasebe alanını seçmiş olmaktan memnun oldukları tespit edilmiştir.

Ekşi, Özçalıcı ve Büyük Konuklu (2011)	T Testi ve Anova Testi	<ul style="list-style-type: none"> Çalışmanın amacı, öğrencilerin kariyer hedeflerinde muhasebecilik mesleğine bakış açılarının bilinmesi, bu noktada etkili olan faktörlerin tespit edilmesi, varsa yanlış algılamaların ve öğrencilerin beklentileri ile verilen muhasebe eğitiminin ne derece uyumlu olduğunun belirlenmesi, muhasebe eğitiminin verildiği kurumlara araştırma sonuçlarına göre strateji belirleme konusunda yardımcı olmak olarak belirlenmiştir. Kilis 7 Aralık Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kilis Meslek Yüksekokulu ve Kilis M. Hanifi ve Ökkeş Cümbüş Ticaret Meslek Lisesi toplam 256 öğrenciye uygulanmıştır. 	Çalışma sonucunda, cinsiyet farklılıklarının muhasebecilik mesleğinin algılanmasında önemli olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca muhasebecilik mesleği hakkında öğrenim gördükleri okul bakımından öğrenciler değerlendirildiğinde, genellikle meslek lisesi öğrencileri ile fakülte öğrencileri arasında, muhasebeciliği itibarlı, kazançlı, iş olanağı geniş, geleceği açık, problem çözüme ve strateji geliştirme ve masa başı iş olarak algılama konusunda anlamlı farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Yapılan analizde, meslek lisesi öğrencilerinin muhasebecilik mesleğine olumlu bakış açılarının, yüksekokul ve fakülte öğrencilerine oranla daha fazla olduğu ortaya konmuştur.
Albez ve Bilici (2012)	Frekans Analizi	<ul style="list-style-type: none"> Çalışmanın amacı önlisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarının belirlenmesidir. Atatürk Üniversitesi bünyesinde bulunan Aşkale MYO, Erzurum MYO, İspir MYO, Hınıs MYO, Oltu MYO, Pasinler MYO ve Narman MYO Muhasebe programlarında okuyan toplam 481 öğrenciye anket uygulanmıştır. 	Çalışmanın sonucunda, anket katılan 481 öğrencinin % 65'inin MYO'nun amacına uygun olarak, meslek sahibi olmak için yüksekokula kayıt yaptırdığı ve bu öğrencilerin mezun olduktan sonra, muhasebe meslek elemanı olmak istedikleri tespit edilmiştir. Meslek elemanı olmak isteyen 311 öğrencinin % 60'ının fakülte bitirip, 3 yıllık stajı tamamlayıp meslek mensubu olmak istedikleri; meslek elemanı olmak istemeyen 165 öğrencinin, % 30'unun kendini meslek elemanı olacak yeterlilikte görmedikleri belirlenmiştir.
Otlu, Durmuş ve Solak (2012)	Frekans Analizi ve Ölçeklendirme	<ul style="list-style-type: none"> Çalışmanın amacı Malatya Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümü öğrencilerinin 3568 Sayılı yasada meydana gelen değişiklik ile ilgili bilgi düzeylerini belirlemek ve gelecekte etkili olan bu önemli değişiklikler karşısında muhasebe mesleğine bakışlarını değerlendirmektir. Malatya Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümünde öğrenim gören 252 öğrenciye anket uygulanmıştır. 	Çalışmanın sonucunda öğrencilerin 3568 sayılı meslek yasasının inceleme olanakları olmaması veya incelememeleri, tercih öncesi konuyla ilgili doğru rehberlik hizmeti almamaları sonucu yapılan tercihin birçok öğrencide konuyu öğrendikten sonra ciddi pişmanlık yarattığı, bilmeleri halinde kesinlikle tercih etmeyeceklerini bildirmeleri şeklinde tespit edilmiştir. Araştırmada çıkan diğer sonuçlar; öğrencilerin bölümlerindeki teorik ve uygulamalı eğitim seviyesinin yetersiz olduğu, fiziki, teknik ve sosyal imkânlardan memnun olmadıkları, öğretim üyeleri ile iletişimlerinden memnun olmadıkları şeklinde belirlenmiştir.
Tepeli ve Kayıhan (2015)	Frekans Analizi, T-Testi ile Anova Testi	<ul style="list-style-type: none"> Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İşletme Bölümünde lisans, lisansüstü, uzaktan eğitim lisans ve uzaktan eğitim lisansüstü programlarında eğitim alan öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarının değerlendirilmesidir. Ayrıca çalışma muhasebe mesleğine yönelmeye etki eden faktörlerle işletme bölümü öğrencilerinin demografik özellikleri arasındaki farklılık incelenmiştir. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İşletme Bölümünde lisans, lisansüstü, uzaktan eğitim (uzem) lisans ve uzaktan eğitim (uzem) lisansüstü programlarında eğitim alan 360 kişiye uygulanmıştır. 	Çalışmanın sonucunda, demografik özelliklere yapılan frekans analizi sonucunda; mezun olunan lise türüne göre araştırmaya katılan öğrencilerin 193 tanesi (%53,6) düz lise mezunu olduğu, 179 öğrencinin (%49,7) aktivite olarak daha çok çalışma grubunda yer aldıkları, 259 öğrencinin (%71,9) muhasebe denilince akıllarına gelen ilk mesleğin Mali Müşavirlik olduğu tespit edilmiştir. Muhasebe mesleği ile ilgili ifadelerden 5 faktör belirlenmiştir. Öğrenciler açısından muhasebe mesleğine yönelmede fayda-maliyet faktörünün en önemli faktör olduğu ve sonrasında kazanç ve kariyer beklentisi faktörlerinin yer aldığı sonucu ortaya konmuştur. Muhasebe mesleğine yönelmeye etki eden faktörlerle işletme bölümü öğrencilerinin demografik özellikleri arasındaki farklılık sonuçlarında ise; cinsiyet değişkenleri arasında tüm faktörler açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiş, yaş grupları değişkenleri arasında temel faktör açısından farklılık kabul edilirken, diğer faktörler açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Öğrenim türü değişkenleri arasında temel faktör ve kariyer beklentisi faktörü açısından farklılık kabul edilirken, diğer faktörler açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
Akın ve Onat (2015)	Faktör Analizi, KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve Barlett Testi, T Testi, Anova Testi	<ul style="list-style-type: none"> Çalışmanın amacı muhasebe mesleğinin seçiminde demografik özelliklerin etkilerini ve öğrencilerin meslek seçimini etkileyen mesleki tatmin, beklenti, bireysel beklentiler ve kariyer beklentilerinin muhasebe mesleğini seçmede etkisini ortaya koymak olarak belirlenmiştir. Çalışma 184 öğrenciye uygulanmıştır. 	Çalışmanın sonucunda önlisans ve lisans düzeyinde eğitim alan bireylerin muhasebe mesleğine yönelmelerindeki ana etmenlerin iş olanaklarının fazla olması ve ihtiyaç duyulan bir meslek olması olarak belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin meslek seçimi ile ilgili faktörler değerlendirildiğinde ön lisans ve lisans düzeyinde eğitim alan her iki grup üyelerinin de eğitim düzeyi, cinsiyet ve mezun olunan okuldan tam veya kısmen bağımsız olarak kendi kişisel özellikleri ile uyumluluk göstermesi, mesleki gelişime açık olması, ekonomik getirisinin tatmin edici düzeyde olması gibi nedenlerle muhasebe mesleğini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 1. Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Mesleğine Bakış Açılarının Belirlenmesine Yönelik Literatürde Yer Alan Çalışmalar

3.Çalışmanın Metodolojisi

Bu bölümde çalışmanın amacına, evreni ile örnekleme, yöntemine, analiz sonucunda elde edilen bulgulara ve bulgulara ilişkin değerlendirmelere yer verilmiştir.

3.1. Çalışmanın Amacı

Çalışmanın iki temel amacı vardır. Bunlardan birincisi, Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programında eğitim gören öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarını tespit etmek ve bu mesleği seçmelerinde etkili olan faktörleri belirlemek, ikincisi ise öğrencilerin demografik özelliklerinin mesleğe bakışlarında farklılık yaratıp yaratmadığını ortaya koymaktır.

3.2. Çalışmanın Evreni ve Örnekleme

Çalışmanın evrenini Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümünde (I.ve II. Öğretim) muhasebe dersi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Ömer Halisdemir Üniversitesi web sitesinden alınan verilere göre, muhasebe ve vergi uygulamaları bölümünde toplam 232 öğrencinin öğrenim görmekte olduğu tespit edilmiş olup çalışmanın evreni belirlenmiştir. Evreni oluşturan 232 öğrenciye, maliyet ve zaman kısıtları göz önünde bulundurularak ulaşmanın mümkün olmaması nedeniyle çalışmada kolayda örnekleme yoluna gidilmiş ve örneklem büyüklüğü, Krejcie ve Morgan'ın anakütleden çekilecek örneklem miktarı tablosundan yararlanılarak, % 95 güven düzeyinde 144 öğrenciyle anket yapılması gerektiği belirlenmiştir. Çalışma kapsamında 157 anket formu geri dönmüş olup söz konusu anket formları çalışmanın sonuçlarının güvenilirliği açısından yeterli görülmektedir.

3.3. Çalışmanın Hipotezleri

Çalışmanın amacı kapsamında test edilecek olan hipotezlere aşağıda yer verilmiştir:

H₁: Örnekleme ilişkin veriler normal dağılım göstermektedir.

H₂:Örnekleme ilişkin veriler homojen dağılım göstermektedir.

H₃:Farklı cinsiyete sahip öğrencilerin, muhasebe mesleğine bakış açıları arasında anlamlı farklılık vardır.

H₄:Farklı yaş grubundaki öğrencilerin, muhasebe mesleğine bakış açıları arasında anlamlı farklılık vardır.

H₅:Farklı programlarda öğrenim gören öğrencilerin, muhasebe mesleğine bakış açıları arasında anlamlı farklılık vardır.

H₆:Liselerin farklı bölümlerinden mezun olan öğrencilerin, muhasebe mesleğine bakış açıları arasında anlamlı farklılık vardır.

3.4. Çalışmanın Yöntemi

Çalışmada birincil veri kaynaklarından olan anket tekniği kullanılarak veriler elde edilmiştir. Anket formu iki bölümden oluşmakta olup birinci bölümde öğrencilerin demografik özelliklerini, ikinci bölümde ise öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarını ortaya koymaya yönelik önermelere yer verilmiştir. Anketin ikinci bölümünde yer alan sorular hazırlanırken, Dinç ve Karakaya (2008), Akın ve Onat (2015) ve Tepeli ve Kayıhan (2015)'in çalışmalarından yararlanılmıştır. İkinci bölümde yer alan ve katılımcıların muhasebe mesleğine bakış açılarını belirlemeye yönelik önermelerin ölçümünde 5'li Likert Ölçeği¹ kullanılmıştır.

Öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarının değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan önermelerin, çalışmanın amacını ölçmedeki güvenilirliğini tespit etmek amacıyla Cronbach Alfa değeri 0,86 olarak hesaplanmıştır. Ankete ilişkin hesaplanan güvenilirlik değeri, sosyal bilimler alanında genel kabul görmüş minimum güvenilirlik düzeyi olan 0,70'in üzerinde olması nedeniyle anketin bu çalışmanın amacı kapsamında kullanılmasına karar verilmiştir.

Anketin öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarını ortaya koymak amacıyla kullanılacak yöntemin belirlenebilmesi için değişkenlerin normal dağılım ve homojen varyans ön koşullarını sağlayıp sağlamadığı test edilmiştir. Değişkenlerin normal dağılım gösterip göstermediğini test etmek

¹ 5'li Likert Ölçeğinde; (1) Kesinlikle Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, (4) Katılıyorum (5) Kesinlikle Katılıyorum'u ifade etmektedir.

üzere Tek Örneklem Kolmogorov Smirnov(K-S)², homojenliğini test etmek üzere ise Levene Testleri³ yapılmıştır.

Tek Örneklem Kolmogorov Smirnov (K-S) ile Levene Testleri sonucu elde edilen analiz sonuçlarına, çalışmanın bulguları kısmında yer verilmiş olup söz konusu sonuçlardan yola çıkarak öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarının demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla parametrik olmayan Mann Whitney U ve Kruskal Wallis⁴ testlerinin kullanılmasına karar verilmiştir.

3.5. Çalışmanın Bulguları

Çalışmanın bulguları bölümünde Kolmogorov Smirnov ve Levene testi sonuçları ile ankete katılan Muhasebe ve Vergi Uygulamaları bölümü öğrencilerinin demografik özelliklerini, muhasebe mesleğine bakış açılarını ve mesleğe bakış açılarının söz konusu demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmeye yönelik analiz sonuçlarına ve yorumlarına yer verilmiştir.

3.5.1. Tek Örneklem Kolmogorov Smirnov ile Levene Testi Sonuçları

Ankete katılan öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarını tespit etmek amacıyla hazırlanan anket verilerinin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan Kolmogorov Smirnov testi sonuçları Tablo 2’de, homojen dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan Levene Testi sonuçları Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 2’de muhasebe bölümü öğrencilerinin mesleğe bakış açılarını tespit etmek amacıyla hazırlanan önermelere, önermelere ilişkin kısaltmalara ve her bir önermeye ait anlamlılık değerlerine (p) yer verilmiştir. Önermelerin anlamlılık değerleri (p) incelendiğinde, her bir önermenin anlamlılık değerinin standart anlamlılık değeri olarak belirlenen 0,05’den küçük gerçekleştiği tespit edilmiştir. Anlamlılık değerlerinin 0,05’den küçük gerçekleşmesi, örnekleme ait verilerin normal dağılım göstermediğini dolayısıyla da H1 hipotezinin reddedildiğini ifade etmektedir.

Örnekleme ilişkin verilerin homojen dağılım gösterip göstermediğini tespit etmeye yönelik Levene Testi sonuçları ise Tablo 3’de gösterilmiştir.

Test sonuçları incelendiğinde, önermelerin anlamlılık değerlerinin, standart anlamlılık değeri olan 0,05’den küçük gerçekleştiği görülmektedir. Levene Testi anlamlılık değerlerinin, standart anlamlılık değerinden küçük gerçekleşmesi, verilerin homojen bir şekilde dağılım göstermediğini ve H2 hipotezinin reddedilmesini gerektirmektedir.

Önermelere ilişkin verilerin normal ve homojen dağılım göstermemesi nedeniyle, bu çalışmada muhasebe bölümü öğrencilerinin mesleğe ait bakış açılarının demografik faktörlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etme de nonparametrik istatistiksel teknikler olan Kruskal Wallis ve Mann Whitney U Testlerinden yararlanılmıştır.

²Tek Örneklem Kolmogorov Smirnov (K-S) testi, tesadüfi yöntemlerle elde edilen bir örnekleme ait verilerin belirli bir dağılıma uyup uymadığını test etmek amacıyla kullanılan istatistiksel tekniktir (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu ve Yıldırım, 2010: 206).

³Levene Testi grup varyanslarının homojen dağılım gösterip göstermediğini test etmek amacıyla kullanılmaktadır (Akdağ, agıs).

⁴Mann Whitney U testi, normal dağılım göstermeyen iki grubun, Kruskal Wallis Testi ise üç veya daha fazla sayıda grubun ortalamaları arasındaki farklılığın anlamlılığını test etmek amacıyla kullanılan istatistiksel bir tekniktir.(Altunışık vd., 2010: 204,210).

Tablo 2: Tek Örneklem Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları

Muhasebe Mesleğine Bakış Açılarında İlişkin Önermeler						Kolmogorov Smirnov Z	Anlamlılık (P)
	Ort.	Std. Sapma	Mutlak	Pozitif	Negatif		
A1. Toplum tarafından saygınlık gören bir meslektir.	3,280	1,147	0,207	0,139	-0,207	2,144	0,000*
A2. Kariyer yapma imkanı olan bir meslektir.	3,532	1,160	0,283	0,166	-0,283	2,924	0,000*
A3. Çalışma saatleri uzun ve yorucu bir meslektir.	3,775	1,143	0,213	0,142	-0,213	2,206	0,000*
A4. Çalışma saatleri esnek bir meslektir.	3,056	1,227	0,172	0,126	-0,172	1,775	0,004*
A5. Geliri yüksek bir meslektir.	3,514	1,049	0,211	0,155	-0,211	2,183	0,000*
A6. İş bulma imkânları geniş bir meslektir.	3,719	0,978	0,314	0,219	-0,314	3,244	0,000*
A7. Bağımsız çalışma imkanları olan bir meslektir.	3,327	1,088	0,179	0,179	-0,171	1,850	0,002*
A8. Yasa ve mevzuatların sürekli değişmesinden dolayı dinamik bir meslektir.	3,392	1,079	0,209	0,147	-0,209	2,157	0,000*
A9. Tecrübe kazanması uzun yıllar gerektiren bir meslektir.	3,972	1,102	0,286	0,176	-0,286	2,957	0,000*
A10. Düzenli ve disiplinli çalışmayı gerektiren bir meslektir.	4,158	1,047	0,290	0,211	-0,290	3,002	0,000*
A11. Her zaman ihtiyaç duyulan ve güncelliğini kaybetmeyecek bir meslektir.	4,018	1,036	0,297	0,172	-0,297	3,068	0,000*
A12. Sorumluluk almayı gerektiren bir meslektir.	4,168	1,085	0,289	0,222	-0,289	2,988	0,000*
A13. İş güvencesi olan bir meslektir.	3,457	0,944	0,250	0,180	-0,250	2,583	0,000*
A14. Fırsatlar yaratan bir meslektir.	3,420	0,879	0,240	0,188	-0,240	2,485	0,000*
A15. Monoton bir imaja sahip bir meslektir.	3,383	0,967	0,233	0,159	-0,233	2,414	0,000*
A16. İşletmelerde üst düzey yönetici olarak çalışma imkânı veren bir meslektir.	3,467	0,882	0,278	0,198	-0,278	2,878	0,000*
A17. İş riski yüksek olan bir meslektir.	3,317	1,210	0,218	0,128	-0,218	2,257	0,000*
A18. Dikkat gerektiren bir meslektir.	4,215	1,149	0,286	0,247	-0,286	2,955	0,000*

Tablo 3: Levene Testi Sonuçları

Önermeler	Levene İstatistik Değeri	Serbestlik Derecesi (df1)	Serbestlik Derecesi (df2)	Anlamlılık Değeri (p)
A1	2,548	1	1142	0,007*
A2	7,481	1	142	0,000*
A3	21,348	1	142	0,000*
A4	3,822	1	142	0,000*
A5	1,835	1	142	0,000*
A6	9,369	1	142	0,000*
A7	3,148	1	142	0,001*
A8	0,269	1	142	0,000*
A9	9,622	1	142	0,031*
A10	8,929	1	142	0,022*
A11	5,396	1	142	0,000*
A12	5,592	1	142	0,000*
A13	4,793	1	142	0,000*

A14	1,219	1	142	0,003*
A15	0,003	1	142	0,000*
A16	0,910	1	142	0,000*
A17	2,043	1	142	0,000*
A18	2,269	1	142	0,000*

3.5.2. Öğrencilerin Demografik Özelliklerini Tespit Etmeye Yönelik Analiz Sonuçları

Muhasebe mesleğine bakış açılarının ve mesleği seçme nedenlerinin tespit edilmesi amacıyla çalışmanın kapsamı olarak belirlenen Ömer Halisdemir Üniversitesi Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü öğrencilerinin demografik özellikleri ile ilgili tanımlayıcı istatistik bilgilerine Tablo 4’de yer verilmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Sonuçları

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER		FREKANS	YÜZDE %
Cinsiyet	Kadın	68	43,31
	Erkek	89	56,69
Yaş	18-22 Yaş Arası	132	84,08
	23-27 Yaş Arası	21	13,38
	28 Yaş Üzeri	4	2,54
Öğrenim Durumu	I.Öğretim	68	43,31
	II.Öğretim	89	56,69
Mezun Olunan Lise	Düz Lise	64	40,76
	Meslek Lisesi	74	47,14
	Anadolu Lisesi	19	12,10
Muhasebe Deyince Akla Gelen Mesleki Unvan	Serbest Muhasebeci-Yeminli Mali Müşavir	100	63,69
	Denetçi	5	3,18
	Hesap Uzmanı	52	33,13
Mesleği Tercih Nedeni	İş bulma imkânlarının geniş olması	76	48,41
	Gelirin yüksek olması	16	10,19
	Muhasebe mesleğini seviyor olması	19	12,10
	Prestijli bir meslek olması	17	10,83
	Aile tavsiyesi	29	18,47
Mezun Olduktan Sonraki Düşünceleri	DGS’ye girip fakülte mezunu olmak	68	43,31
	Bölümle ilgili işte çalışmak	54	34,39
	Bölümünden farklı bir işte çalışmak	14	8,92
	Diğer	21	13,38

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların % 43’ünün kadın, % 57’sinin erkek olduğu ve büyük çoğunluğunun (% 84’ünün) 18-22 yaş aralığında olduğu belirlenmiştir. Öğrenim gördükleri programları bakımından eşit dağılıma sahip olan öğrencilerin genellikle meslek lisesi ile düz liseden mezun oldukları tespit edilmiştir.

“Muhasebe deyince akla gelen mesleki unvan” sorusuna verdikleri cevaplar açısından öğrenciler değerlendirildiğinde, en fazla %63,69’unun muhasebe mesleğini unvan olarak Serbest Muhasebeci-Yeminli Mali Müşavir olarak değerlendirdiği ve bu mesleği iş bulma imkânlarının geniş olması nedeni ile tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca ankete katılan öğrencilerin yaklaşık yarısının mezun olduktan sonraki düşüncelerinin Dikey Geçiş Sınavı (DGS)’na girip fakülte mezunu olmak olduğu tespit edilmiştir.

3.5.3. Öğrencilerin Muhasebe Mesleğine Bakış Açılarını Tespit Etmeye Yönelik Analiz Sonuçları

Öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarını ve meslekle ilgili düşüncelerini tespit etmeye yönelik olarak hazırlanan önermelere öğrencilerin katılım düzeyleri Tablo 5’de gösterilmiştir.

Tablo 5: Öğrencilerin Muhasebe Mesleğine Bakış Açılarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Sonuçları

Önermeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Ne Katılmıyorum Ne Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Ort.	Standart Sapma
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
A1	18	11,20	13	8,4	54	34,60	51	32,70	21	13,10	3,28	1,147
A2	15	9,30	13	8,40	31	19,60	70	44,90	28	17,80	3,53	1,160
A3	8	4,70	15	9,30	35	22,40	48	30,80	51	32,70	3,77	1,143
A4	22	14,00	28	17,80	45	29,00	43	27,10	19	12,10	3,05	1,227
A5	8	4,70	16	10,30	50	31,80	55	35,50	28	17,80	3,51	1,049
A6	9	5,60	6	3,70	32	20,60	84	53,30	26	16,80	3,71	,978
A7	8	4,70	28	17,80	52	33,60	44	28,00	25	15,90	3,32	1,088
A8	12	7,5	15	9,30	52	33,60	55	35,50	22	14,00	3,39	1,079
A9	9	5,60	9	5,60	18	11,20	64	41,10	57	36,40	3,97	1,102
A10	7	4,70	7	4,70	9	5,60	63	40,20	71	44,90	4,15	1,047
A11	7	4,70	7	4,70	16	10,30	71	44,90	56	35,50	4,01	1,036
A12	7	4,70	10	6,50	6	3,70	59	37,40	75	47,70	4,16	1,085
A13	6	3,70	16	10,30	51	32,70	68	43,00	16	10,30	3,45	,944
A14	4	1,90	19	12,10	57	36,40	64	41,10	13	8,40	3,42	,879
A15	5	2,80	25	15,90	50	31,80	61	39,30	16	10,30	3,38	,967
A16	5	2,80	16	10,30	50	31,80	74	47,70	12	7,50	3,46	,882
A17	18	11,20	19	12,10	38	26,20	57	34,60	25	15,90	3,31	1,210
A18	12	7,50	5	2,80	6	3,70	51	32,70	83	53,30	4,21	1,149

Öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açıları ile ilgili önermelere katılım düzeylerini gösteren değerler incelendiğinde, ortalamaların 3 düzeyinde gerçekleştiği görülmektedir. Ortalamaların 3 düzeyinde gerçekleşmesi, öğrencilerin muhasebe mesleği ile ilgili önermelere katılıp katılmama konusunda kararsız kaldıklarını göstermektedir. Öğrencilerin Tablo 5'te yer alan önermelerden en fazla $4,21 \pm 1,149$ ortalama ile "A18. Muhasebecilik mesleği dikkat gerektiren bir meslektir" önermesine, en az ise $3,05 \pm 1,227$ ortalama ile "A4. Muhasebecilik mesleği çalışma saatleri esnek bir meslektir" önermesine katıldıkları görülmektedir.

3.5.4. Öğrencilerin Muhasebe Mesleğine Bakış Açılarının Demografik Değişkenlere Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Analiz Sonuçları

Çalışma kapsamında değerlendirilen öğrencilerin, muhasebe mesleği hakkında yukarıda belirtilen önermelere katılım düzeylerinin cinsiyetlerine, bölümün programlarına, yaşlarına ve mezun oldukları liseye göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla aşağıda fark analizleri yapılmıştır. Öğrencilerin cinsiyet ve öğrenim durumlarına göre önermelere katılım düzeylerinin farklı olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U Testi, yaşlarına ve mezun oldukları liseye göre önermelere katılım düzeylerinin farklı olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis Testi yapılmıştır.

3.5.4.1. Öğrencilerin Muhasebe Mesleğine Bakış Açılarının Cinsiyet ile Bölümün Programına Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Analiz Sonuçları

Muhasebe bölümü öğrencilerinin mesleğe bakış açılarının ve bu mesleği tercih etme düşüncelerinin, cinsiyetlerine ve öğrenim gördükleri programa (I.ve II.Öğretim) göre farklılık gösterip göstermediğini analiz etmek amacıyla Mann Whitney U Testi kullanılmış olup analiz sonuçları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6: Öğrencilerin Muhasebe Mesleğine Bakış Açılarının Cinsiyet ile Bölümün Programına Göre Karşılaştırılması / Mann Whitney U Testi Sonuçları

Önermeler		Sınıflamalar	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Anlamlılık
					(P)
A1	Cinsiyet	Kadın	49,76	2289	0,201
		Erkek	57,20	3489	
	Öğrenim Durumu	I.Öğretim	59,86	2753	0,077
		II.Öğretim	49,58	3024	
A2	Cinsiyet	Kadın	49,03	2255	0,129
		Erkek	57,75	3522	
	Öğrenim Durumu	I.Öğretim	62,95	2895	0,006*
		II.Öğretim	47,25	2882	
A3	Cinsiyet	Kadın	50,05	2302	0,235
		Erkek	56,98	3475	
	Öğrenim Durumu	I.Öğretim	61,46	2827	0,025*
		II.Öğretim	48,38	2951	
A4	Cinsiyet	Kadın	55,41	2549	0,674
		Erkek	52,93	3229	
	Öğrenim Durumu	I.Öğretim	55,17	2538	0,727
		II.Öğretim	53,11	3240	
A5	Cinsiyet	Kadın	53,25	2449	0,821
		Erkek	54,57	3328	
	Öğrenim Durumu	I.Öğretim	62,07	2855	0,015*
		II.Öğretim	47,92	2923	
A6	Cinsiyet	Kadın	51,84	2384	0,493
		Erkek	55,63	3393	
	Öğrenim Durumu	I.Öğretim	57,01	2622	0,340
		II.Öğretim	51,73	3155	
A7	Cinsiyet	Kadın	55,98	2575	0,553
		Erkek	52,51	3203	
	Öğrenim Durumu	I.Öğretim	56,04	2578	0,540
		II.Öğretim	52,46	3200	
A8	Cinsiyet	Kadın	53,98	2483	0,995
		Erkek	54,02	3295	
	Öğrenim Durumu	I.Öğretim	61,93	2849	0,016*
		II.Öğretim	48,02	2929	
A9	Cinsiyet	Kadın	48,08	2211	0,068
		Erkek	58,47	3566	
	Öğrenim Durumu	I.Öğretim	58,96	2712	0,126
		II.Öğretim	50,26	3066	
A10	Cinsiyet	Kadın	52,51	2415	0,639
		Erkek	55,12	3362	
	Öğrenim Durumu	I.Öğretim	55,30	2544	0,681
		II.Öğretim	53,02	3234	
A11	Cinsiyet	Kadın	49,07	2257	0,124
		Erkek	57,72	3521	
	Öğrenim Durumu	I.Öğretim	57,73	2655	0,246
		II.Öğretim	51,19	3122	
A12	Cinsiyet	Kadın	50,89	2341	0,326
		Erkek	56,34	3437	
	Öğrenim Durumu	I.Öğretim	56,85	2615	0,368
		II.Öğretim	51,85	3163	
A13	Cinsiyet	Kadın	48,05	2210	0,067

		Erkek	58,48	3567	
	Öğrenim Durumu	I.Öğretim	57,85	2661	0,236
		II.Öğretim	51,10	3117	
A14	Cinsiyet	Kadın	51,16	2353	0,381
		Erkek	56,14	3424	
	Öğrenim Durumu	I.Öğretim	57,01	2622	0,353
		II.Öğretim	51,73	3155	
A15	Cinsiyet	Kadın	52,55	2417	0,660
		Erkek	55,09	3360	
	Öğrenim Durumu	I.Öğretim	53,05	2440	0,773
		II.Öğretim	54,71	3337	
A16	Cinsiyet	Kadın	54,36	2500	0,911
		Erkek	53,73	3277	
	Öğrenim Durumu	I.Öğretim	61,45	2826	0,020*
		II.Öğretim	48,39	2951	
A17	Cinsiyet	Kadın	50,24	2311	0,260
		Erkek	56,84	3467	
	Öğrenim Durumu	I.Öğretim	58,34	2683	0,194
		II.Öğretim	50,73	3094	
A18	Cinsiyet	Kadın	55,55	2555	0,618
		Erkek	52,83	3222	
	Öğrenim Durumu	I.Öğretim	56,91	2618	0,350
		II.Öğretim	51,80	3160	

Muhasebe bölümü öğrencilerinin mesleğe bakış açılarının cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmede kullanılan anlamlılık değerleri incelendiğinde, $p>0,05$ olarak gerçekleştiği görülmektedir. Anlamlılık değerlerinin 0,05’den büyük gerçekleşmesi, öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarının ve mesleği tercih etme düşüncelerinin cinsiyetlerine göre farklılık göstermediğini ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarının ve mesleği tercih etme düşüncelerinin, öğrenim gördükleri programa göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla anlamlılık değerleri incelendiğinde, A2,A3,A5, A8 ile A16. önermelerinin anlamlılık değerlerinin 0,05’den küçük gerçekleştiği belirlenmiştir. Bir başka ifadeyle muhasebe mesleği “A2. Kariyer yapma imkânı olan bir meslektir”, “A3. Çalışma saatleri uzun ve yorucu bir meslektir”, “A5. Geliri yüksek bir meslektir”, “A8. Yasa ve mevzuatların sürekli değişmesinden dolayı dinamik bir meslektir” ve “A16. İşletmelerde üst düzey yönetici olarak çalışma imkânı veren bir meslektir” konularında, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümünün I.Öğretim programında öğrenim gören öğrenciler ile II.Öğretim programında öğrenim gören öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Ayrıca söz konusu önermelere bölümün I.Öğretim programında öğrenim gören öğrencilerin, II.Öğretim programında öğrenim gören öğrencilere göre daha fazla katıldıkları ortaya konmuştur.

3.5.4.2. Öğrencilerin Muhasebe Mesleğine Bakış Açılarının Yaş ile Mezun Olunan Liseye Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Analiz Sonuçları

Öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarının yaşlarına ve mezun oldukları liseye göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak amacıyla Kruskal Wallis testi kullanılmış olup analiz sonuçlarına Tablo 7’de yer verilmiştir.

Öğrencilerin yaşlarına ve mezun oldukları liseye göre önermelere katılım düzeylerinin anlamlılık değerleri incelendiğinde, A3.önermede öğrencilerin yaşlarına, A18.önermede ise mezun olunan liseye göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bir başka ifadeyle öğrencilerin “A3.Muhasebe mesleğinin çalışma saatleri uzun ve yorucudur” konusunda farklı yaş gruplarına dâhil olan öğrenciler arasında, “A18. Muhasebe mesleği dikkat gerektiren bir meslektir” konusunda ise farklı liselerden mezun olan öğrencilerin düşüncelerinde farklılık tespit edilmiştir.

Öğrencilerin yukarıda belirtilen konulara ilişkin düşüncelerinde ortaya çıkan anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında ortaya çıktığını tespit etmek amacıyla Mann Whitney U Testi kullanılmış olup test sonuçları Tablo 8 ve Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 7: Öğrencilerin Muhasebe Mesleğine Bakış Açılarının Yaşları ile Mezun Oldukları Liseye Göre Karşılaştırılması / Kruskal Wallis Testi Sonuçları

		Chi Square	df	Anlamlılık (P)
A1	Yaş	3,114	3	0,374
	Mezun Olunan Lise	1,744	3	0,627
A2	Yaş	1,319	3	0,725
	Mezun Olunan Lise	1,197	3	0,754
A3	Yaş	9,254	3	0,026
	Mezun Olunan Lise	3,643	3	0,303
A4	Yaş	3,621	3	0,305
	Mezun Olunan Lise	,852	3	0,837
A5	Yaş	1,508	3	0,680
	Mezun Olunan Lise	,853	3	0,837
A6	Yaş	1,762	3	0,623
	Mezun Olunan Lise	3,896	3	0,273
A7	Yaş	4,060	3	0,255
	Mezun Olunan Lise	1,574	3	0,665
A8	Yaş	3,126	3	0,373
	Mezun Olunan Lise	0,652	3	0,884
A9	Yaş	4,132	3	0,248
	Mezun Olunan Lise	2,608	3	0,456
A10	Yaş	1,468	3	0,690
	Mezun Olunan Lise	5,556	3	0,135
A11	Yaş	4,271	3	0,234
	Mezun Olunan Lise	4,163	3	0,244
A12	Yaş	2,225	3	0,527
	Mezun Olunan Lise	6,582	3	0,086
A13	Yaş	1,127	3	0,771
	Mezun Olunan Lise	1,344	3	0,719
A14	Yaş	,914	3	0,822
	Mezun Olunan Lise	2,809	3	0,422
A15	Yaş	4,837	3	0,184
	Mezun Olunan Lise	1,950	3	0,583
A16	Yaş	3,829	3	0,281
	Mezun Olunan Lise	1,943	3	0,584
A17	Yaş	4,584	3	0,205
	Mezun Olunan Lise	2,027	3	0,567
A18	Yaş	2,613	3	0,455
	Mezun Olunan Lise	9,844	3	0,014

Tablo 8 incelendiğinde, 18-22 yaş ile 23-27 yaş aralığındaki öğrencilerin “Muhasebe mesleğinin çalışma saatleri uzun ve yorucu bir meslektir” konusundaki görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Ayrıca “Muhasebe mesleği dikkat gerektiren bir meslektir” önermesi konusunda düz liseden mezun olan öğrenciler ile meslek lisesinden mezun olan öğrencilerin düşünceleri arasında farklılık ortaya çıkmıştır.

Tablo 8: Öğrencilerin A3 ve A18 Önermelerine İlişkin Görüşlerinin Yaşlarına ve Mezun Oldukları Liseye Göre Karşılaştırılması/Mann Whitney U Testi Sonuçları

Önermeler/Değişkenler		Yaş Grupları	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Anlamlılık (P)
A3 "Muhasebe mesleğinin çalışma saatleri uzun ve yorucu bir meslektir"	18-22 Yaş	23-27 Yaş	34,57	484,00	0,011
		28-32 Yaş	77,00	154,00	0,096
	23-27 Yaş	18-22 Yaş	55,84	5081,00	0,011
		28-32 Yaş	14,50	29,00	0,067
	28-32 Yaş	18-22 Yaş	46,34	4217,00	0,096
		23-27 Yaş	7,64	107,00	0,067
Önermeler/Değişkenler		Mezun Olunan Lise	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Anlamlılık (P)
A18 "Muhasebe mesleğinin dikkat gerektiren bir meslektir"	Düz Lise	Meslek Lisesi	51,89	2698,50	0,017
		Anadolu Lisesi	31,00	341,00	0,472
	Meslek Lisesi	Düz Lise	44,49	1957,50	0,017
		Anadolu Lisesi	31,45	346,00	0,909
	Anadolu Lisesi	Düz Lise	27,25	1199,00	0,472
		Meslek Lisesi	32,12	1670,00	0,909

4. Sonuç

Meslek seçimi bireylerin hayatlarındaki belki de verebileceği en önemli kararlardan biridir. Bireyin kendine uygun mesleği seçebilmesi için bu mesleğe ilişkin yeterlilikleri bilmesi, mesleğin gerektirdiği özelliklerin kendisine uygun olmasına dikkat etmesi gerekir. Muhasebe mesleği işletmeler, işletme ortakları ve işletmeyle ilgilenen işletme içi ve işletme dışı kişi ve kurumlara bilgi vermesi açısından büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle muhasebe mesleğini yapacak olan bireyler bunun bilincinde olarak faaliyetlerini sürdürmeleri ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin Çalışma Usul ve Esaslarını düzenleyen yönetmeliğin Genel Mesleki Standartlarında yer alan meslek unvanı ile yeterlilik ilkesi, mesleki eğitim ve bilgi, dürüstlük, güvenilirlik ve tarafsızlık, sır saklama, sorumluluk, bağımsızlık ve haksız rekabetten kaçınma gibi niteliklere sahip olmaları gerekmektedir. Bu kapsamda muhasebe mesleğini yapacak öğrencilerin, mesleğe bakış açılarının tespit edilmesi ve bakış açılarının öğrencilerin demografik faktörlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla bu çalışma yapılmıştır.

Çalışmanın amacı doğrultusunda hazırlanan anket formu Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programında eğitim gören 157 öğrenciye uygulanmış, anket sonucu elde edilen veriler SPSS 15 istatistik paket programında Kolmogorov Smirnov, Levene, Kruskal Wallis ve Mann Whitney U testleri kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarının değerlendirilmesi ile elde edilen bulgulara aşağıda yer verilmiştir:

i. Ankete katılan öğrenciler demografik özellikleri açısından incelendiğinde, % 43'ünün kadın, % 57'sinin erkek olduğu ve büyük çoğunluğunun (% 84'ünün) 18-22 yaş aralığında olduğu belirlenmiştir. Öğrenim gördükleri programları bakımından eşit dağılıma sahip olan öğrencilerin genellikle meslek lisesi ile düz liseden mezun oldukları tespit edilmiştir.

ii. Öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açıları değerlendirildiğinde önermelerin ortalama değerlerinin üçe yakın olduğu bir başka ifadeyle öğrencilerin muhasebe mesleği ile ilgili önermelere katılıp katılmama konusunda kararsız kaldıkları görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açıları ile ilgili belirlediğimiz önermelerden en fazla "A18. Muhasebecilik mesleği dikkat gerektiren bir meslektir" önermesine, en az ise "A4. Muhasebecilik mesleği çalışma saatleri esnek bir meslektir" önermesine katıldıkları tespit edilmiştir.

iii. Öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarının ve mesleği tercih etme düşüncelerinin demografik faktörlere göre farklılaşp farklılaşmadığının analiz edilmesi sonucu, öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarının cinsiyetlerine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarının ve mesleği tercih etme düşüncelerinin, öğrenim gördükleri programa göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan analiz sonuçları incelendiğinde, “A2. Kariyer yapma imkânı olan bir meslektir”, “A3. Çalışma saatleri uzun ve yorucu bir meslektir”, “A5. Geliri yüksek bir meslektir”, “A8. Yasa ve mevzuatların sürekli değişmesinden dolayı dinamik bir meslektir” ve “A16. İşletmelerde üst düzey yönetici olarak çalışma imkânı veren bir meslektir” konularında, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümünün I.Öğretim programında öğrenim gören öğrenciler ile II.Öğretim programında öğrenim gören öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık ortaya konmuştur. Ayrıca söz konusu önermelere bölümün I.Öğretim programında öğrenim gören öğrencilerin, II.Öğretim programında öğrenim gören öğrencilere göre daha fazla katıldıkları ortaya konmuştur.

iv. Ayrıca “A3.Muhasebe mesleğinin çalışma saatleri uzun ve yorucudur” konusunda farklı yaş gruplarına dâhil olan öğrenciler arasında, “A18. Muhasebe mesleği dikkat gerektiren bir meslektir” konusunda ise farklı liselerden mezun olan öğrencilerin düşüncelerinde farklılık tespit edilmiştir. “A3.Muhasebe mesleğinin çalışma saatleri uzun ve yorucudur” konusunda 18-22 yaş ile 23-27 yaş aralığındaki öğrencilerin bakış açıları arasında farklılık ortaya çıkarken; A18. Muhasebe mesleği dikkat gerektiren bir meslektir” konusunda düz liseden mezun olan öğrenciler ile meslek liselerinden mezun olan öğrencilerin bakış açıları arasında farklılık ortaya çıkmıştır.

Çalışma sonucunda tespit edilen en önemli bulgu öğrencilerin muhasebe mesleğinin niteliğine yönelik verilen önermelere katılımda kararsız kalmalarıdır. Öğrencilerin önermelere katılımda kararsız kalmaları ise büyük ölçüde mesleğe ilişkin bilgilerinin yetersizliğinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle öğrencilerin muhasebe mesleği konusunda hem üniversitede ders veren hocalar tarafından hem de Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası tarafından bilgilendirilmeleri gerekmektedir.

Kaynaklar

- Albez, A., Bilici, N. (2012). *Meslek Yüksekokulları Muhasebe Öğrencilerinin Mesleğe Bakışları: Atatürk Üniversitesi'nde Bir Araştırma*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16, 383-398.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*, Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Akdağ, M. İstatistiksel Analizlerde “n” Sayıları, <https://vakif.inonu.edu.tr/uploads/old/5/1328/n-sayilari.pdf>
- Akın, O., Onat, O.K., (2015). Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler: Demografik Farklılaşmalar Üzerine Bir Araştırma. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 15: 297-312.
- Çelenk, H., Atmaca, M., Horasan, E. (2010). *Marmara Üniversitesi'nde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Alanına Bakış Açılarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma*. Öneri Dergisi, 33, 159-171.
- Dinç, E. (2008). *Meslek Seçiminde Etkili Faktörlerin İncelenmesi: Meslek Yüksek Okulu- Muhasebe Programı Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16, 90-106.
- Dinç, E., Karakaya, A. (2008). *Muhasebe Mesleği Seçimini Etkileyen Faktörlere Yönelik Lisans Öğrencilerinin Algılarındaki Farklılıklar*. MÖDAV, 4, 117-136.
- Ekşi, İ., Özçalıcı, M., Büyükkonuklu, B. (2011). *Meslek Algılanmasında Etkili Olan Faktörler: Muhasebecilik Örneği*. Muhasebe ve Finansman Dergisi, 67-80.
- Erol M., Atmaca M. (2004). *Meslek Yüksek Okullarında Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin İş Dünyasında Muhasebe Mesleğinde Çalışmaya Karşı Tutumları*. Muhasebe Finansman Dergisi, 24, 171-179.
- Otlu, F., Durmuş, A.F., Solak, B. (2012). *Meslek Yüksekokulları Muhasebe ve Vergi Bölümlerindeki Muhasebe Eğitimi Ve Bölümün Geleceği Hakkında Bir Araştırma: Malatya Meslek Yüksekokulu Uygulaması*. Muhasebe ve Finansman Dergisi, 35-51.
- Tepeli, Y., Kayhan, B. (2015). *Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Mesleğine Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Örneği*. Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 3, 138-156.

- Terim, B. ve Öztürk, A. (2009), *Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Gördes Meslek Yüksekokulunda Bir Uygulama*. Sosyal Bilimler Dergisi, 7, 153-168.
- Özcan, İ., Ünal, F., Helhel, Y. (2009). *Muhasebe Programı Öğrencilerinin Cinsiyet ve Öğretim Durumunun Muhasebe Mesleğine Yönelik Tutumları ile İlişkilendirilmesi*. Muhasebe ve Finansman Dergisi, 41, 170-181.
- Özdemir, F.S. (2010). *Ön Lisans Muhasebe Öğrencilerinin Kariyer Planlamasını Etkileyen Unsurlar: Ege Bölgesinde Bir Araştırma*. MÖDAV, 2, 103-121.